

سوالات و نکات مهم درس ۷

تهیه و تدوین: حسن نظری

صحیح یا غلط بودن عبارت زیر را مشخص کنید:

« مدت خلافت امویان از عباسیان بیشتر بود » (غ)

نکته: امویان در سال ۴۰ هجری توسط معاویه به خلافت رسیدند و تا سال ۱۳۲ هجری خلافت کردند (۹۲ سال). حکومت خاندان عباسیان در سال ۱۳۲ هجری و با خلافت سفاح آغاز شد و در سال ۶۵۶ هجری توسط مغولان از میان رفت (۵۲۴ سال). پس مدت خلافت عباسیان بسیار بیشتر از امویان بوده است.

عباسیان مشروعیت خلافت خود را چه چیزی معرفی کردند؟

عباسیان برای توجیه حقانیت و مشروعیت حکومت خود، بر خویشاوندی با پیامبر(ص) تأکید می کردند و خودشان را مصداق اهل بیت می دانستند.

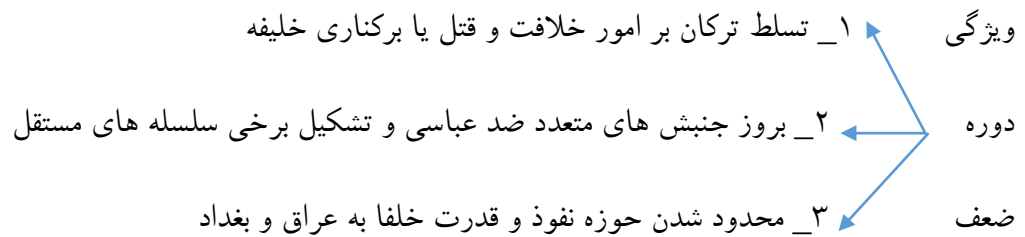
اولین خلیفه عباسی چه کسی بود؟ کدام شهر را به پایتختی برگزید؟

الف) منصور - بغداد ب) هارون - مدینه ج) مأمون - مرو د) سفاح - کوفه *

منصور عباسی چه اقداماتی را به منظور تحکیم پایه های قدرت خویش انجام داد؟

- اقدامات منصور عباسی
- ۱_ خلع عموهایش از مناصب مهم و کشتن دبیر ایرانی و شجاع آن ها (ابن مقفع)
 - ۲_ قتل ابومسلم خراسانی برای کاهش نفوذ سیاه جامگان
 - ۳_ سرکوب قیام های علویان و سیاه جامگان
 - ۴_ بنای شهر بغداد در نزدیکی تیسفون و انتقال پایتخت به آن جا

ویژگی های مهم دوره ضعف و تجزیه خلافت عباسیان را بیان کنید.

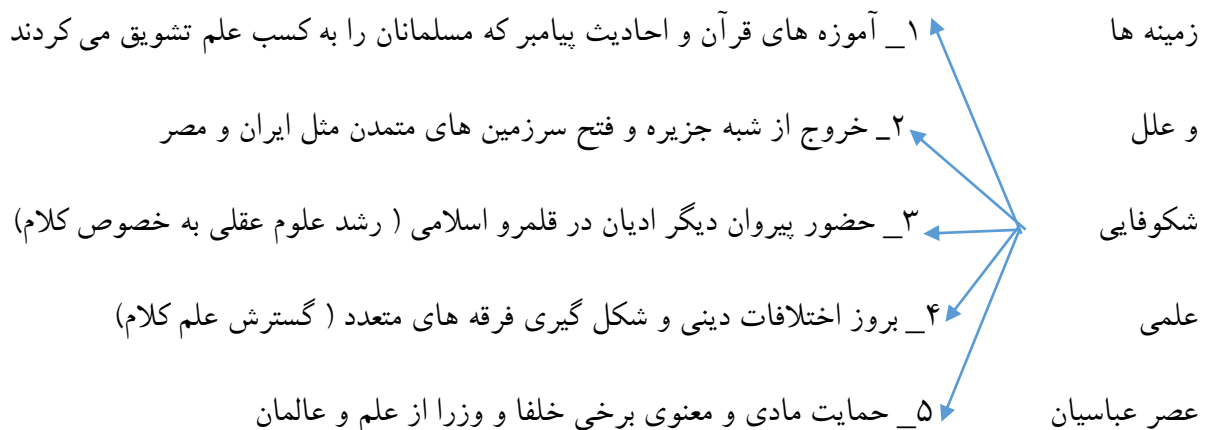
چرا برخی از حکومت ها که بر بغداد تسلط پیدا کردند، خلافت عباسیان را از بین نبردند؟

بعضی از حکومت ها مثل آل بویه و سلجوقیان در یک مقطع توانستند شهر بغداد را تصرف کنند. اما خلافت عباسی را از بین نبردند و با دید احترام به خلیفه می نگریستند. زیرا برای توجیه مشروعیت حکومت خود و کسب مقبولیت مردم، نیازمند فرمان و خطبه خلیفه بودند.

نظام اداری عباسیان بر اساس کدام نظام به وجود آمده بود؟

پیشینه تأسیس دیوان در اسلام به زمان عمر بن خطاب (خلیفه دوم) باز می گردد و اولین دیوان، دیوان جند(سپاه) بود. در دوره عباسیان، تشکیلات اداری با اقتباس از نظام دیوانی عهد ساسانی شکل گرفت. طبق این نظام، منصب وزارت به وجود آمد که در رأس تشکیلات دیوانی قرار داشت.

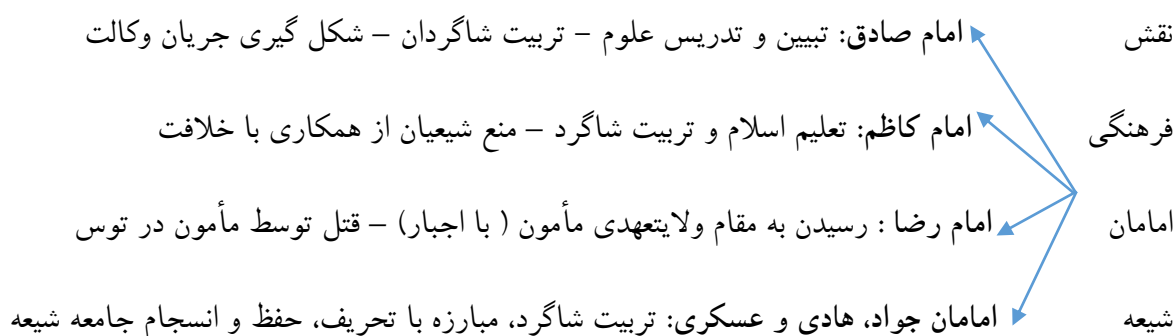
زمینه ها و علل شکوفایی علمی مسلمانان در عصر عباسیان را بیان کنید.

منظور از نهضت ترجمه در عصر عباسیان چیست؟

نهضت ترجمه یک جنبش بود که طی آن آثار علمی و فرهنگی تمدن های ایران، یونان، مصر و هند به زبان عربی ترجمه شد. این نهضت تأثیر بسزایی در پیشرفت های علمی و تمدنی مسلمانان داشت. مهمترین مکان برای انجام ترجمه، بیت الحکمه بغداد بود و آثاری در علوم پزشکی، فلسفه، ریاضیات، سیاست و غیره ترجمه شد.

امامان شیعه چه نقشی در خلافت عباسی داشتند؟

سؤال کنکور سراسری ۱۳۹۹:

یکی از مهمترین آثار جریان وکالت که از زمان امام صادق آغاز شد و تا دوران غیبت ادامه داشت کدام است؟

الف) شکل گیری مرجعیت شیعه * ب) عدم همکاری شیعیان با خلافت عباسی

ج) شدت یافتن مقابله با تحریفات دینی د) آمادگی شیعیان برای اقدام نظامی علیه عباسیان

فاطمیان چه کسانی بودند و چگونه به خلافت رسیدند؟

یکی از فرقه های منشعب شده از شیعه، فرقه اسماعیلیه است. اینان معتقد هستند پس از امام صادق، امامت به یکی از پسران ایشان به نام اسماعیل رسیده و او را امام خود می دانند. اسماعیلیه نیز در درون خود به چندین فرقه تقسیم شد. یکی از این فرقه ها، فاطمیان هستند که موفق شدند حکومتی را در شمال آفریقا و مصر تشکیل دهند و شام را نیز به تصرف خود در آورند.

رابطه فاطمیان با عباسیان چگونه بود؟

رابطه این دو سلسله همواره خصومت آمیز بود. فاطمیان خلافت را حق خود می دانستند و عباسیان را به رسمیت نمی شناختند. همچنین با تسلط بر شام و حجاز، عباسیان را تحت فشار قرار دادند و مبلغان خود را به قلمرو آنان ارسال می کردند. در مقابل، عباسیان با استفاده از ترفندهای سیاسی و نظامی، در صدد ضربه زدن به فاطمیان بودند و نسب آن ها را جعلی معرفی می کردند.

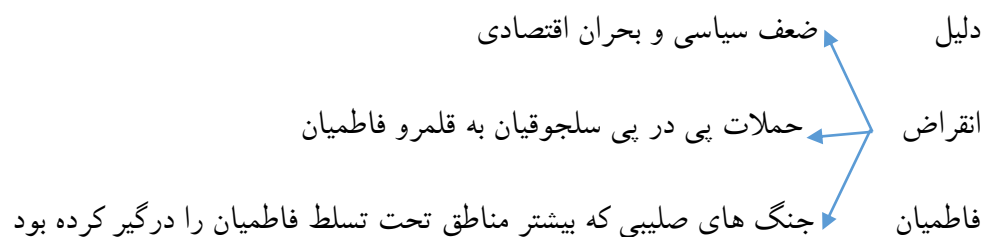
سیاست مذهبی فاطمیان چگونه بود؟

آن ها نسبت به ترویج و نشر عقاید شیعه به خصوص شیعیان اسماعیلی، اهتمام جدی داشتند. همچنین در بیشتر دوران حکومت فاطمیان، اهل تسنن آزادانه به فعالیت دینی و اجتماعی خود اشتغال داشتند.

علم و فرهنگ در زمان فاطمیان چه جایگاهی داشت؟

اسماعیلیان عقل گرا بودند و برای ترویج عقاید خود، از علوم مثل فلسفه و کلام حمایت فراوانی می کردند. یکی از با دوام ترین دانشگاه های جهان اسلام به نام دانشگاه الأزهر، توسط فاطمیان در شهر قاهره تأسیس شد و تا امروز مکان مهمی برای تربیت دانشمندان بزرگ بوده است. علوم دیگری چون طب، فقه و نجوم نیز در این دوران پیشرفت زیادی کرد.

خلافت فاطمیان چگونه و به دست چه کسی منقرض شد؟

در نهایت خلافت فاطمیان به دست صلاح الدین ایوبی منقرض شد.